

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 15 Sunnuntaina, 13 huhtikuuta, 2025

ISSN 2954-243X

Vaasa sai 4.3 miljoonaa EU-rahaa

Muista käydä äänestämässä!

Maaliskuu Euroopan kuumiin ikinä

Ilokaasuepidemia

Päivälehti julkaisee *Kovina aikoina*

Amazon Kuiper

WAASAN PÄIVÄ- LEHTI

TÄÄLLÄ OLEMME:

vpress.ovh

22 sivua

TÄNÄÄN

Trumpin toimet uutena presidenttinä aiheuttavat katastrofin Afrikassa

Se alkoi kynäheilautuksella. Allekirjoituksella. Käskyllä. Ei enää rahaa. Ei enää apua. Yhdysvallat sulkee hanat.

Ja sitten, kuin dominopalojen kaatumisena, kuolema alkoi levitä.

Sairaalat Malawissa, Sambiassa, Mosambikissa – paikoissa, joista et ole koskaan kuullut, paikoissa, joita Trump ei varmasti löytäisi kartalta – sulkevat oviaan. HIV-lääkkeet, jotka ovat pitäneet satojatushansia hengissä, loppuvat. Virus mutatioituu. Vahvistuu. Kehittää vastustuskykyä. Ja viruksia ei kiinnosta rajat. Ne välittävät paskan vertaa passeista, politiikasta tai MAGA-lakeista. Ne matkustavat. Ne tappavat. Ei vain Afrikassa. Kaikkiällä.

Eikä kyse ole pelkästään HIV:stä. Ebola väijyy viidakossa. Apinarokko piileskelee puiden latvustoissa. Taudit, jotka voitaisiin pysäyttää murto-osalla Yhdysvaltain sotilasbudjetista, saavat nyt vapaat kädet. Säästääkseen rahaa? Tehdäkseen Amerikasta jälleen rikkaan?

Mutta odota, siinä ei vielä kaikki.

Korkeat tariffit. Kauppasodat. Afrikkalaiset maat, jotka elävät viennistä Yhdysvaltoihin, näkevät taloutensa murskautuvan

kuin lasi kengän alla. Maanviljelijät, tehdastyöläiset, pienet yrittäjät – kaikki köyhtyvät. Nälänhätä seuraa. Ja nälkä on hidas, julma tappaja. Se vie lapset ensin.

Tämä ei ole vahinko. Tämä on tietoinen valinta.

Kukaan ei voi vaatia Yhdysvaltojen tukevan Afrikkaa ikuisesti. Mutta avun katkaiseminen yhdellä iskulla? Miljoonien ihmisten jättäminen ilman turvaverkkoa? Tämä ei ole politiikkaa. Tämä on sadismia. Se on kuin hengityskoneen katkaiseminen potilaan ollessa leikkauspöydällä ja toivotettaisiin ”onnea matkaan”.

Ja maailma katsoo. Eurooppa. Kiina. Venäjä,

raa sivusta, mutta kukaan ei liiku. Käänny ympäri – ketään ei kiinnosta. Koska kyse on vain Afrikasta, eikö niin? Vain muutamista miljoonasta mustasta ruumiista.

Trump varmaan hymyilee nyt. Hän on pitänyt lupauksensa. Säästänyt verorahoja. Hänen kannattajansa hurraavat.

Mutta virus mutatoituu. Nälänhätä kasvaa. Ja kuolema on kärsivällinen. Se koputtaa lopulta moniin oviin.

Mitä väliä muutamalla miljoonalla kuolleella Afrikassa, kunhan Amerikka saa rikastua uudelleen?

Kuva: NASA

Photo Supplement

Kubaliite - vpress.ovh

VAASA

Vaasa sai 4,3 miljoonan euron rahoituksen kestävään kaupunkikehitykseen – Suomen energiapääkaupunki edelläkävijänä

SUOMEN ENERGIAPÄÄKAUPUNKI

Vaasa on saanut merkittävän 4,3 miljoonan euron EU-rahoituksen kestävän kaupunkikehityksen hankkeeseen. Euroopan komission myöntämä avustus kuuluu European Urban Initiative (EUI) -ohjelman, joka tukee urauurtavia ratkaisuja vihreään siirtymään. Hakemuksia oli 110, ja vain 20 hanketta valittiin – Vaasan Nordic Energy Capital -projekti nousi esimerkiksi koko Euroopan mallikaupungiksi.

Miksi tämä on tärkeää? Kestävä energijärjestelmä käytäntöön. Hankkeen kokonaisbudjetti on 5,4 miljoonaa euroa, josta EU rahoittaa 80 prosenttia. Vaasa kehittää energijärjestelmän digitaalista kaksoisolentoa, joka yhdistää sähkön ja lämmön älykkääksi kokonaisuudeksi. Tämä mahdollistaa mm. teollisuuden hukkalämmön hyödyntämisen ja uusiutuvan energian integroinnin, mikä tekee

Vaasasta Euroopan ensimmäisen täysin kiertävän energian mallikaupungin.

”Tämä rahoitus osoittaa, että EnergyVaasa-ekosysteemimme on kestävässä siirtymässä edelläkävijä,” sanoo Suvi Aho, Vaasan kaupungin strategiapäällikkö ja hankkeen vetäjä. ”Emme kehitä pelkästään teknologiaa – vaan uudistamme koko kaupungin energiakäsitystä.”

Mitä uutta hankkeessa kehitetään?

Vaasan energijärjestelmän digitaalinen kaksonen

Mallintaa korkean lämpötilan lämpöpumppuja ja teollisuuden hukkalämmön hyödyntämistä.

Testaa uusiutuvan energian sulauttamista verkkoon.

Auttaa teollisuutta ja kotitalouksia vähentämään kustannuksia ja päästöjä.

Kansalaisten energiasovellus

Asukkaat pääsevät käsiksi satelliitti- ja energiatietoihin reaaliajassa.

Interaktiivinen työkalu näyttää rakennusten ja verkostojen lämpöhiviöt.

Kannustaa käyttäytymisen muutoksiin älykkäämmän energiankäytön suuntaan.

Pohjoismaista yhteistyötä

Hankkeessa mukana ovat Vaasan yliopisto, Vaasan Sähkö, EPV Energia, Merinova ja 4H Finland, yhdistäen akateemista osaamista, teollisuutta ja kansalaisvaikuttamista.

Rahoituksen lisäksi: Vaasan kansainvälinen näkyvyys kasvaa EU-rahoitus ei ole pelkästään rahaa – se on tunnustus. ”Tämä vahvistaa Suomen asemaa

kestävän kaupunkikehityksen edelläkävijänä,” sanoo Mervi Hemminki Työ- ja elinkeinoministeriöstä. Vaasan malli voi laajentua koko Eurooppaan, tarjoten pohjan kaupungeille, jotka tähtäävät hiilineutraaliuteen vuoteen 2030 mennessä.

Mitä seuraavaksi?

2025–2026: Digitaalisen kaksoisen kehitys ja testaus.

2027: Energiasovelluksen käyttöönotto.

2030: Koko järjestelmän täysimittainen käyttöönotto, mahdollisesti EU-laajuisesti.

”Paikallinen energiaosaaminen ja Suomen avaruusteknologia antavat meille ainutlaatuisen edun,” sanoo Aho. ”Emme haaveile vihreästä tulevaisuudesta – rakennamme sitä.”

Lue lisää: [Vaasa.fi](https://vaasa.fi)

UUTISSET

TÄMÄN UUTISLEHDEN VOIT LUKEA IHAN MISSÄ TAHANSA

Voit lukea tämän lehden missä tahansa, kuten tässä Korsnäsissä

ÄÄNESTÄ TÄNÄÄN!

Äänestys vaalipäivänä – tässä kaikki tarvittava tieto

VAALIPÄIVÄNÄ ÄÄNESTYSPAIKAT avautuvat kello 9.00 ja sulkeutuvat kello 20.00. Tärkeä sääntö on kuitenkin muistaa, että äänestystä ei saa päättää ennen kuin kaikki äänestyspaikalle ennen sulkeutumisaikaa saapuneet ovat ehtineet äänestää.

Jokaisen äänestäjän tulee äänestää hänelle osoitetussa äänestyspaikassa. Tämä tieto lähetään kaikille äänioikeutetuille postitse äänestyskortilla tai se on saatavilla Suomi.fi-palvelussa.

Muista ottaa mukaan hyväksytty henkilöllisyystodistus ja äänestyskortti äänestysreissulle.

Lähde: Vaalivirasto

TEKOÄLY

Tekoälyn hyvät ja pahat puolet – ilmainen yleisöluento Vaasassa 16.4.25

KANSALAIPOISTO ALMA järjestää keskiviikkona 16.4.2025 ilmaisen ”Hyvä – Paha tekoäly” -yleisöluennon, jossa avataan tekoälyn monimuotoisia vaikutuksia nykypäivän yhteiskuntaan. Tapahtuma tarjoaa ajan-kohtaisen näkökulman tekoälyn mahdollisuuksista, riskeistä ja eettisistä kysymyksistä.

Kolme asiantuntijaa, monipuoliset näkökulmat
Luentolla kuullaan kolmen alan ammattilaisen puheenvuoroja:

Johannes Sumuvuori (Lingon toimitusjohtaja ja tekoälyasian-tuntija)

”Tekoäly kumppanina - tietotaidon ja luovuuden tanssia ja harha-askelia”

Sumuvuori pureutuu generatiivisten tekoälyjen käyttäyty-

miseen ja niiden integrointiin opetukseen.

Elise Raittila (Muova Design Center)

”Tekoälyn etiikkaa - algoritmien varjopuolista”

Raittila valottaa, miten tekoäly-

sovellukset voivat vahvistaa eriarvoisuutta ja miten tätä voidaan ehkäistä.

Sanna Peltonen (Muova Design Center)

”Pohjalaisten yritysten tekoälymatka”

Peltonen esittelee AI2Business-hankkeen tuloksia alueyritysten tekoälyosaamisesta.

Käytännön työkaluja ja EU-hankkeiden tuloksia

Luento on osa Muovan CHARLIE-hanketta, joka pyrkii vähentämään algoritmien vinoumia. Tapahtumassa esitellään myös yrityksille ja yksityishenkilöille suunnattuja oppimateriaaleja.

Käytännön tietoa:

□ Aika: 16.4.2025 klo 18-19.30

□ Paikka: Kansalaisopisto Alma, Raastuvankatu 31, juhlasali (3. krs)

□ Kieli: suomi

□ Hintaa: ilmainen

Tilaisuus soveltuu erityisesti:

- Tekoälystä kiinnostuneille

- Yritysedustajille

- Opettajille ja kouluttajille

Kaikille teknologian ja yhteiskunnan rajapintoja miettiville

”Tekoäly muuttaa työtä, oppimista ja jokapäiväistä elämäämme. Tämä luento tarjoaa työkaluja ymmärtää sen mahdollisuuksia ja haasteita”, kertoo tapahtuman järjestäjä.

Lue lisää: [Vaasa.fi](https://vaasa.fi)

UUTISSET

KIRJASTO

Kirjat koukuttavat! Vaasan kirjastojen lainausmäärät jyrkässä nousussa – lapset ja nuoret ahkerimpia lukijoita!

Valmistautukaa tekemään tilaa kirjahyllyissänne! Vaasan kirjastoissa lainausmäärät ovat huimassa kasvussa, ja erityisen vaikuttavaa on digitaalisten aineistojen käytön kasvu sekä lasten ja nuorten huomattava innostus lukemiseen.

Tänään julkaistut tuoreet tiedot paljastavat, että Vaasan kaupunginkirjaston kokonaislainausmäärät kasvoivat merkittävästi vuoden 2024 aikana. Kirjastojärjestelmä, johon kuuluu seitsemän toimipistettä eri puolilla kaupunkia sekä kirjastoauto, hankki viime vuonna peräti 20 029 uutta aineistokappaletta – mikä on 16 prosentin hyppäys vuoteen 2023 verrattuna.

Mutta todellinen kiinnostuksen kohde on se, miten näitä resursseja käytetään. Vaasan kirjastojen kokonaislainausmäärä ylitti vaikuttavan miljoo-
nan rajan (1 018 979 lainaa) vuonna 2024, mikä merkitsee 14 prosentin kasvua edellisvuoteen verrattuna. Tätä kasvua vetää erityisesti sähköisten aineistojen, kuten e-kirjojen, musiikin, e-lehtien ja kuvatalenteiden, käytön räjähdysmäinen kasvu. Näitä digitaalisia aarteita lainattiin huimat 61 175 kertaa, mikä on uskomaton 112 prosentin lisäys edellisvuodesta!

”Sähköisten aineistojen käytön voimakas kasvu kertoo selvästi äänikirjojen läpimurrosta ja asiakkaidemme suuresta kiinnostuksesta e-kirja- ja e-lehtipalveluiden käyttöön”, selittää kulttuuri- ja kirjastotoimenjohtaja Sanna Bondas. ”Vaasa liittyi viime vuonna myös kansalliseen e-kirjastoon, mikä toi merkittävän muutoksen digitaalisiin palveluihimme.”

Myös aktiivisten lainaajien määrä suhteessa kaupungin asukaslukuun on kasvanut myönteisesti. Yli kolmasosa (35,3 %) vaasalaisista hyödynsi kirjastopalveluita lainaamalla viime vuoden aikana, mikä on 8,2 prosentin lisäys edellisvuoteen verrattuna. Keskimäärin jokainen asukas lainasi lähes 15 teosta vuoden aikana, mikä on 12,6 prosentin kasvu vuoteen 2023 verrattuna.

”Olen erityisen iloinen siitä, että lasten ja nuorten aineiston lainaus on kasvanut (+15%). Aikuisten osalta kasvu on myös tervetullut seitsemän prosenttia. Lisäksi näemme suurinta kysyntää muunkieliselle aineistolle, jonka lainaus on kasvanut lähes 22 prosenttia”, Bondas jatkaa.

Vaikka lainausmäärät ovatkin huimassa nousussa, fyysisten kirjastokäyntien määrä asukasta kohden laski hieman 2,5 prosenttia, ollen keskimäärin 6,36 käyntiä asukasta kohden. ”Kirjastokäynnit ovat lisääntyneet pääkirjastossa, mutta lähikirjastojen tilanne on vaihdellut. Lasku ei ole suuri, mutta se toki saa meidät pohtimaan kirjastopalveluiden saavutettavuutta, tarjontaa ja kirjastojen roolia eri puolilla kaupunkia”, Bondas toteaa.

Lähde: Vaasa.fi

VAASA

Vaasa etsii asukkaiden ideoita Kruunumakasiinin tulevaisuuteen

OLE MUKANA MUOKKAA- MASSA kaupungin kehitystä!

Nyt vaasalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, miten yhtä kaupungin ikonisimmista alueista tulisi kehittää. Vuosina 1.–15.4.2025 asukkaat voivat osallistua karttakyselyyn ja kertoa näkemyksensä Kruunumakasiinien ja sen ympäristön tulevaisuudesta. Tämä on ainutlaatuinen tilaisuus jättää jälkesi paikkaan, jossa yhdistyvät historia, virkistyskäyttö ja kaupunkikehitys.

Kruunimakasiini – helmi, jolla on potentiaalia

Havsstrandsparcurissa sijaitseva Kruununtomagasinet on Museoviraston mukaan valtakunnallisesti kiinnostava rakennus. Varastoa ympäröivään alueeseen kuuluvat Prison Beach, Lindparken ja Skräddargrund – paikka, jossa puistot, leikkikentät ja venesatama kohtaavat. Nyt selvittämme, miten tätä Vaasan osaa voidaan parantaa vastaamaan sekä nykyisiä että tulevia tarpeita.

”Haluamme vahvistaa harrastusmahdollisuuksia ja parantaa erityisesti pyöräilyyhteyksiä. Lisäksi tarkastelemme venesataman käyttöä ja keräämme ideoita tulevaisuutta varten”, kertoo designarkkitehti Kati Vuohijoki.

Mielipiteillääsi on väliä – vas-

taa kyselyyn!

Digitaalisen karttakyselyn avulla kaikki kiinnostuneet voivat jakaa ajatuksiaan seuraavista aiheista:

Miten Kruunumakasiini-rakennusta käytetään tulevaisuudessa. Jalankulku- ja pyöräteiden parantaminen.

Puistojen, satama-alueiden ja muiden julkisten tilojen kehittäminen.

Kysely on avoinna 15. huhtikuuta 2025 asti, ja se on saatavilla kaupungin verkkosivuilla.

Haluatko saada äänesi kuuluviin toisella tavalla?

Kyselyn lisäksi asukkaat voivat antaa palautetta asemakaavan tavoitteista ja suunnasta myös sähköpostitse (planlaggningen@vasa.fi) tai varaamalla henkilökohtaisen tapaamisen Teknologivirastoon, Kirkkoesplanadi 26 A.

Seuraava vaihe: Suunnitelma esitellään vuonna 2025

Selvityksen tulokset muodostavat pohjan asemasuunnittelulle, jonka tavoitteena on esittää luonnos jo vuonna 2025.

Tule mukaan muokkaamaan Vaasaa! Älä missaa tilaisuutta vaikuttaa yhden kaupungin rakastetuimman alueen kehitykseen. Vastaa kyselyyn ja levitä sanaa – yhdessä voimme luoda kaikille sopivan paikan

UUTiset

PYÖRÄILY

Pyöräilyn iloa Vaasassa! Suuri pyöräilypäivä Mikko ”Peltsi” Peltolan johdolla käynnistää koko kesän pyöräilyseikkailut!

Polkaise viikonloppu vauhtiin ja valmistaudu pyöräilyn täyteiseen kesään!

Vaasa kutsuu kaikki perheenjäsenet lauantaina 3. toukokuuta klo 10–15 torille viettämään riemukasta Pyöräilypäivää. Päivän kohokohta? Itse pyöräilyharrastaja, juontaja ja toimittaja Mikko ”Peltsi” Peltola, joka lähtee vaasalaisten kanssa inspiroivalle yhteiselle pyöräretkelle!

Tunnettu tv-persoonaa Mikko ”Peltsi” Peltola, jonka intohimo pyöräilyyn on yleisesti tiedossa, saapuu Vaasan torille levittämään retkitunnelmaa ja jakamaan parhaat pyöräilyvinkkinsä. Tule istahtamaan Peltsin kanssa nauttimaan nokipannukahvit ja vaihtamaan ajatuksia kaikesta pyöräilyyn liittyvästä. Kello 11 ja 12 hän nousee torilavalle jakamaan parhaat vinkkinsä ja kertomaan omista pyöräilyseikkailuistaan.

Päivän päättävöitteenä on innostaa vaasalaisia pyöräilemään ja siten nauttimaan enemmän kauniista kotikaupungistaan ja raikkaasta ulkoilmasta. Tapahtuma on loistava tilaisuus kaivaa pyörä varastosta, huoltaa se kesäkuuntoon ja saada inspiraatiota tulevan kauden pyöräretkille.

Tapahtuman teemana on ”Pyörä kuntoon”, ja torilla tarjoutuu ainutlaatuinen mahdollisuus saada pyöränsä kunto tarkastettua maksutta. Asiantuntijoiden johdolla voit myös suorittaa pieniä huoltotoimenpiteitä paikan päällä, jotta uskollinen kaksipyöräisesi on valmis kaikkiin seikkailuihin.

Lähde mukaan Peltsin vauhdikkaalle yhteislenkille!

Älä missaa tilaisuutta tuoda oma pyöräsi tapahtumaan! Kello 13.15 torilta starttaa nimittäin yhteinen ja opastettu pyöräretki, jonka johdossa on kukapa muukaan kuin Peltsi itse. Kaikki ovat lämpimästi tervetulleita mukaan tälle noin viiden kilometrin mittaiselle ja tunnin kestäväälle lenkille, jonka rauhallinen vauhti sopii kaikille. Matkan varrella pysähdytään juttelemaan ja valokuvaamaan, mikä tuo retkeen mukavan sosiaalisen ulottuvuuden.

Pyöräretki mutkittellee Vaasan kuniissa rantamaisemissa ja tarjoaa upean tilaisuuden kokea kaupunki aivan uudesta näkökulmasta. Reitti ei ole täysin lukkoon lyöty – sinulla on nimittäin mahdollisuus vaikuttaa siihen äänestämällä Vaasan kaupungin Instagram-tilillä ennen tapahtumaa!

Aktiviteetteja kaikenikäisille ja -makuisille!

Tori täyttyy hauskoista aktiviteeteista koko perheelle, olitpa sitten vauhtihirmu tai rauhallisemmasta tekemisestä pitävä. Pumptrack-radalla ja taitoradalla voit haastaa ajotaitosi omalla pyörälläsi tai lainata potkulautaa tai skeittilautaa. Wasa Royals on paikalla amerikkalaisen jalkapallon heittopisteellä, ja Stadium esittelee jännittäviä lastenpyörämalleja.

Aikuisille pyöräilijöillekin on paljon tutkittavaa ja testattavaa. Paikalliset pyöräliikkeet Salama Bikes, Cycli ja Viertola esittelevät uusia malleja ja tarjoavat koeajoja.

MAALAHTI

Maalahti palkittiin urheilun ja hyvinvoinnin edistämisestä – ”Liikunnan iloa kaikille ikäluokille”

AIKANA JOSSA LUUKKUMATTOMUUS JA YKSINÄISYYS ovat kasvavia kansanterveyden haasteita, Malaxin kunta toimii malliesimerkkinä. Nyt heidän pitkäjänteinen ja innovatiivinen työnsä liikunnan edistämisen alalla on palkittu Pohjanmaan hyvinvointialueen ensimmäisellä Hyvinvointitekopalkinnolla – tunnustuksesta toiminnasta, joka ei ainoastaan lisää liikuntaa, vaan myös rakentaa yhteishenkeä ja ehkäisee yksinäisyyttä.

”Olemme tehneet täysin oikein”

Palkinto jaettiin Miten Pohjanmaalla voi?-seminaarissa, jossa Malaxin kunta sai kiitosta kattavasta lähestymistavastaan liikuntaan ja hyvinvointiin.

– Tuntuu todella hyvältä saada tämä tunnustus. Meillä on uskomattoman sitoutunut henkilöstö, joka levittää liikunnan iloa kaikille ikäluokille, sanoo ylpeä kunnanjohtaja Jenny Malmsten.

Hyvinvointipäällikkö Ann-Christine Holtti lisää:

– Kun panostaa johonkin uuteen, on aina jännittävää nähdä tulokset – ja nyt tiedämme, että olemme ajatelleet oikein.

Liikuntaa kaikille – lapsista senioriin

Malax on luonut ainutlaatuisen mallin, jossa kaikilla asukkailla, riippumatta iästä tai fyysisestä kunnosta, on mahdollisuus liikkua. Menestyksekkäitä toimia ovat mm.:

- Räätelöidyit liikuntaryhmät – Erityisesti niille, jotka eivät pärjää perinteisissä treeneissä.
- Liikuntaneuvojat – Kaksi seniorien ja yksi lasten/nuorten palveluksessa, sekä yksilö- että ryhmätoimintaa. Joka viikko noin 150 senioria osallistuu toimintaan.
- Liikuntavalmentajat päiväkodeissa – Pienet lapset oppivat hyviä liikku- mistapoja jo varhain, ja päiväkodeissa on käytössä lastenpyöriä lisäliikku- vuuden tukemiseksi.
- Koulu-PT ja ”Liikkuva koulu” – Oppilaat, joilla on tarve, saavat tukea kouluterveydenhuollon kautta.
- Vuosittainen liikuntakampanja – ”Kunnossa elämää varten” kannustaa aikuisväestöä aktiivisempaan elämäntapaan.

”Ehkäisee yksinäisyyttä ja vahvistaa yhteishenkeä”

Palkintolautakunta, johon kuuluivat sektorijohtajat Pia-Maria Sjöström, Erkki Penttinen ja Heidi Kotanen, korosti Malaxin vahvaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa – mukaan lukien hyvinvointialue itse.

– Heidän työnsä ei ainoastaan lisää asukkaiden liikkuvuutta, vaan myös luo kohtaamisia ja vähentää yksinäisyyttä, sanoo Sjöström.

Satsaus tulevaisuuteen

Malax on panostanut liikuntahankkeisiin kymmenen vuoden ajan, ja nyt työn hedelmät alkavat näkyä. Kaikesta yhdistystukea erikoiskoulutettuun henkilöstöön on selvää, että terveys ja yhteisöllisyys ovat korkealla prioriteettilistalla.

– Tämä ei ole vain palkinto, vaan myös vahvistus siitä, että olemme oikealla tiellä, lopettaa Malmsten.

Haluatko lisätietoja?

Vieraile Malahden kunnan verkkosivulla tai seuraa heidän inspiroivaa työtään somessa. LÄHDE: Hyvinvointialue

UUTISSET

WÄRTSILÄ

Wärtsilä vahvistaa Suomen vihreää tulevaisuutta kahdella suurella bioLNG-laitoksella, joista toinen tulee Nurmoon

HUIPPUTEKNOLOGIA muuttaa maatalousjätteen puhtaaksi polttoaineeksi kestävästi liikennettä var-
ten

Teknologiajohtaja Wärtsilä on valittu toimittamaan bio-LNG:n tuotantojärjestelmiä kahteen vallankumoukselliseen biokaasuprojektiin. St1 Biokraftin ja Valion yhteistyön Suomen Lantakaasu Oy:n kehittämät laitokset muuttavat maatalousjätteen 25 tonniksi puhdasta biopolttoainetta päivässä, mikä riittää satojen ympäristöystävällisten kuorma-autojen sähköksi ja pienentää meijereiden hiilijalanjälkeä.

Maatalousjätteestä tulevaisuuden polttoaineeksi

Nurmon ja Kiuruveden toimipai-
kat (suunniteltu vuodelle 2026): □ □
Muunna lanta ja ruokajäte uusiutuvaksi bioLNG-polttoaineeksi □
Tuottaa hajutonta biolannoitetta paikallisille viljelijöille (sulje ravinnekierto) □ Biokaasukäyttöisen liikenteen mahdollistaminen koko Suomessa □ Vähennä maidontuotannon päästöjä puuttamalla sekä maatalouden että liikenteen hiilidioksidipäästöihin

”Tässä kumppanuudessa yhdistyvät biokaasuosaamisemme Suomen vahvimpien kestävästi maatalouden toimijoiden kanssa”, sanoo Wärtsilän biokaasun myyntijohtaja Magnus Folkelid. ”Jokainen tehdas

on rakennuspalikka hiilestä irtautumiselle, liikenteelle ja maataloudelle.”

Miksi tämä on tärkeää?

Kaksinkertainen vaikutus: Vähentää lannan metaanipäästöjä ja korvaa dieseliä kuorma-autoissa

Hyväksi havaittu tekniikka: Wärtsilän järjestelmät toimivat jo menestyksekkäästi Skandinaviassa

Kokonaisratkaisu: Sisältää 300 m³:n varastosäiliöt ja vientiasemat

Paikalliset hyödyt: Kiertotalouskumppanuuksia suomalaisten viljelijöiden kanssa

”Nämä laitokset ovat lähtökohta Suomen kansalliselle biokaasuverkostolle”, sanoo Suomen Lantakaasun toimitusjohtaja Leena Helminen. ”Wärtsilän kokemus takaa, että tuotamme luotettavia ja laajamittaisia vihreitä polttoaineita.”

Rakentamisen alkaessa Suomi lähestyy tavoitettaan hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä – rekkakuorma puhdasta polttoainetta kerrallaan.

KUVA: : Wärtsilä Gas Solutions will supply and install the bioLNG production solutions for two large-scale biogas projects in Finland. © Wärtsilä Gas Solutions

VAASA

Vaasan Sisäsataman avantouintipaikka suljetaan pääsiäisen jälkeen

VAASAN SISÄSATMAN suosituttu avantouintipaikka sulkee ovensa pääsiäisen jälkeen viikolla 17. Kaupungin viheralueiden palveluvastaava Jarmo Latvala kertoo, että sulkeminen liittyy lähestyvään kesäkauteen ja halukseen ehkäistä mahdollisen ilkivaltaa.

– Toukokuussa sää usein kirkastuu, ja rannoilla liikkuu enemmän ihmisiä. Suljemme avannon, jotta se säilyy hyvässä kunnossa seuraavalle talvikaudelle, Latvala selittää.

Silta poistetaan, lämmitys odottaa ensi talvea

Hietasaarenkadun päässä sijaitsevalle avantouintipaikalle johtava kävelysilta puretaan samaan aikaan. Tarkkaa sulke-
mispäivää ei ole vielä ilmoitettu.

Viime talvi sujui avantouintipaikalla rauhallisesti ilman ilkivaltaa, ja kävijöiden palau-

te oli myönteistä. Seuraavaksi kaudeksi on jo hankittu parannuksia: portaisiin asennetaan lämpöelementit, jotka pitävät ylimmät askeleet sulana pakkasella.

– Lämmitys tekee talviuinnista turvallisempaa ja helpompaa, Latvala lisää.

Avanto palaa syksyllä

Vaasan Sisäsataman avantouintipaikka avattiin joulukuussa 2023, ja se on ollut suosittu maksuton virkistyspaikka kautta talven. Uusi uintikausi alkaa taas syksyllä, kun lämpötilat laskevat.

Käytöstä poistetun sillan ja avantouintipaikan tilapäisen poissaolon myötä kaupungin viheralueet suosittelivat kesäuintia Vaasan uimarannoilla.

Lue lisää: vaasa.fi

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Magnus Enckell

1870-1925

Arne Cederholm ja malli - Arne Cederholm med modell - Arne Cederholm with a Model, 1905

Kansallisgalleria - Nationalgalleriet - Finnish National Gallery

TAPAHTUMAT

TIKANOJA

VUODEN TAIDETAPAHTUMA

Mestarillisen luonto- ja henkilökuvaaja Eero Järnefeltin (1863–1937) koko uraa käsittävä näyttely nähdään 25.5.2025 asti Tikanojan taidekodissa - eli vielä hyvin ehtii.

Vaasaan Järnefelt kytkeytyy siten, että hänen isänsä Alexander toimi Vaasan läänin kuvernöörinä vuosina 1888–1894. Alexander asui Rantakadulla ja perhe vuokrasi kesäpaikakseen Tottesundin kartanon Maksamaalta kesäksi 1891–1892. Eero Järnefeltin sisar Aino avioitui siellä Jean Sibeliuksen kanssa.

Näyttelyn on kuratoinut Ateneumin intendentti Timo Huusko ja näyttelyn Tikanojan taidekotiin on tuottanut Ateneum taidemuseo / Kansallisgalleria yhteistyössä

Vaasan museoiden kanssa.

LILLA TEATERN, HELSINKI

Katrina-musikaali

Jos sinulla ei ollut aikaa nähdä tätä urauurtavaa musikaalia Wasa-teatterissa, voit matkustaa Helsinkiin ja nähdä sen siellä:

Esityksiä:

25.4 klo 18.30

26.4 klo 18.30

29.4 klo 18.30

30.4 klo 18.30

2.5 klo 18.30

3.5 klo 18.30

”Nuorta Katrinaa viehättää rakkaus muuttaa Pohjanmaalta Ahvenanmaalle merimiehen vaimoksi. Huolimatta siitä, että hänet jätetään yksin, hän onnistuu kerta toisensa jälkeen pelkällä tahdonvoimalla astumaan yli ja voittamaan kaikki esteet, jotka kohtalo heittää hänen tielleen.

<https://abosvenskateater.fi/>

ATENEUM

maaliskuu 7, 2025

Kun Ateneum avaa Rajanlyöntäjä-näyttelyn ovet 7.3.2025, vierailijat kutsutaan kiehtovalle aika- ja tilamatkalle. Ensimmäistä kertaa kerätään rohkeiden naisten teoksia, jotka aikansa rajoituksista huolimatta ylittivät maantieteelliset ja sosiaaliset rajat taiteen luomiseksi.

Tunnettujen nimien joukossa on kaksi vaasalaista taiteilijaa – rohkea maisemamaalari **Fanny Churberg** ja taitava muotokuva- ja laatumaalari **Alexandra Frosterus-Såltin**.

STUNDARS

17.4.25

Pääsiäiskävely museokylässä Stundarin museoalue: opastettu pääsiäiskävely mökkien keskellä huhtikuun torstaisin klo 13 ruotsiksi, klo 14 suomeksi ja klo 15 englanniksi.

www.stundars.fi

STUNDARS

24.4.25 klo 18

Maatila, jonka perimme Luento:Pohjanmaan kartanon rakennukset ja historia Ruusa Viljanen Rossi (arkkitehti/rakennusantikvariaatti) Ruusa Viljanen Rossi luennoi pohjalaisesta rakennuskulttuurista ja sen synnystä. Miksi maatilamme näyttävät siltä, miltä ne näyttävät? Miten ne ovat kehittyneet ja mitä rakennuksia maatilalla on perinteisesti ollut?

Maksu 10 € (sis. kahvitarjoilun)

Ilmoittaudu 22.4. mennessä <https://forms.office.com/e/FTKt-c8zQ0G> tai p. 044 7635277

www.stundars.fi

Vaasa-Vasa Baroque

Su / Sö 27.4 klo / kl. 17.00 Kaupungintalon juhlasali / Stadshusets festsal

Händel ja Roman Lontoossa – Händel möter Roman i London

Kajsa Dahlbäck, sopraano / sopran

Drottningholms barocken

semble (SWE)

<https://vaasabaroque.com/>

STUNDARS

1.5.25 klo 12

Vappu Stundarsissa

Stundars juhlistaa kevään tuloa vappujuhalla torstaina klo 12–15.

Musiikkiohjelmaa ravintola Hemmerin ulkopuolella, laulua ja erityyppisiä orkestereita.

12:30 Solf-puhallinorkesteri

Kl. 13:15 Wasan evankeliumi

14:00 Johanna Lönngren ja

Tryout-kansanmusiikki

www.stundars.fi

VAASAN KUOROFESTIVAALI XXXI

22-24.5.2025

Vaasan kuorofestivaali on merkittävä kansainvälinen kuoromusiikin tapahtuma. Laulukauden iloinen ja sosiaalinen päätösjuhla on avoin kaikille kuoroille.

ILMAJOEN MUSIIKKIFESTIVAALI

”Isoviha” 1713-1721”

6.-15.6.2025

”Tämä voimakas ja ajan-

kohtainen ooppera tuo vihan vuodet ja esi-isiemme kohtalot takaisin Kyrönjoen rannoille. Big Wrath on järkyttävä ja ravitseva tarina perhesiteistä, äidinnrakkaudesta, sinnikkydestä ja yhteistyön voimasta tietyn ajan kuluessa, kun Venäjän julma hyökkäyssota Suomea vastaan poltti Pohjanmaan mustaksi maaksi.”

www.musiikkijuhlat.fi

AMOX REX Helsinki

12.6.25

VAPAA pääsy

www.amoxrex.fi

NÄRPES TEATER

”Maskinisterna”, ruotsinkielinen näytelmä Wickströmin veljeksistä ja heidän moottori-tehtaastaan. käsikirjoituksesta ja ohjauksesta Erik Kiviniemi. Ensi-ilta 28.6.25 klo 19

Muut esitykset:

1.7 klo 19

3.7. klo 19

7.7. klo 19

8.7. klo 19

10.7 klo 19

13.7. klo 17

15.7. klo 19

16.7. klo 19

17.7. klo 19

19.7. klo 19

KORSHOLMAN MUSIIKKIJUHLAT

23.7.–30.7.2025

Yli sata taiteilijaa eri puolilta maailmaa kokoontuu heinäkuun lopussa viettämään musiikin ja yhdessäolon viikkoa. Tänä vuonna 43. vuosikymmenen juhlaohjelmistoon on koottu laaja ja monipuolinen ohjelma, jonka teemana on ”Sillat” ja alateemana ”Kuljetaan yhdessä”.

Festivaalin ohjelmistosta löytyy klassista musiikkia, tangoa, kansanmusiikkia, lastenkonsertteja ja ensimmäistä kertaa myös balkanmusiikkia

WASA FUTURE -FESTIVAALI

11-16.8.2025

Wasa Future Festival 2026 järjestetään 11.–16. elokuuta. Tapahtuma kokoa osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekokoelmista ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisuun Vaasassa ja eri puolilla Suomea.

Tilaisuutta voi seurata Wasa Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus

Gerbyntie 18

65230 Vaasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

TAITEIDEN YÖ

14.8.2025

”Toivottavasti näemme taas tämän vuoden Taiteiden yössä” <https://www.vaasa.fi/koeja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/taiteiden-yo/>

ONKILAHDEN LIIKENNEPUISTO

Vaasa pienoiskoossa avaa porttinsa – suosittu Onkilahden liikennepuisto valmiina uuteen kauteen!

Valmistautukaa vauhdikkaisiin seikkailuihin ja leikkisään oppimiseen! Onkilahden ihastuttava lasten liikennepuisto avaa ovensa jälleen toukokuun toisena päivänä ja kutsuu viettämään liikenneriemua täynnä olevaa kesää.

Viime vuoden menestyksen jälkeen, jolloin viereinen pumprack-rata houkutteli jo valtavasti kävijöitä, on nyt tämän ainutlaatuisen liikennepuiston aika toivottaa lapset ja heidän perheensä jälleen tervetulleiksi. Toukokuun toisesta päivästä syyskuun loppuun asti 6–12-vuotiaat nuoret liikkujat voivat huristella 640 metrin pituisella radalla polkuautoilla tai pyörillä. Nuorimmille, 4–6-vuotiaille, on mahdollisuus ajaa potkuautoa vanhemman avustuksella.

Mutta vauhti ei ole ainoa vetonaula. Radan varrella odottaa kiehtova löytöretki pienoiso-Vaasaan. Peräti kaksitoista huolellisesti luotua pienoismallia kaupungin tunnetuista rakennuksista, kuten kaupungintalo, vesitorni ja rautatieasema, reunustavat reittiä. Mukana on myös tori, liikennepyyrät, liikennevalot ja tasoristeykset – kaikki luomassa mahdollisimman autenttista kaupunkikokemusta lapsiystävällisessä mittakaavassa.

“Onkilahden liikennepuisto on kuin Vaasa pienoiskoossa ja tarjoaa sekä lapsille että aikuisille upean ympäristön oppia liikennettä ja pitää hauskaa”, totesi palvelupäällikkö Jarmo Latvala viime vuoden avajaisissa, ja puisto todellakin lunastaa lupauksensa.

Arkena puisto on avoinna yleisölle kello 12–18 ja viikonloppuisin kello 12–16. Aamupäivät on varattu koulu- ja päiväkotiryhmien varauksille, jolloin Vaasan kaupungin nuorisopalveluiden ammattitaitoinen henkilökunta opastaa lapsia liikennesäännöissä ja turvallisuudessa.

Jokainen ajokerta alkaa lyhyellä turvallisuusohjeistuksella, ja lähtöjä on 30 minuutin välein. 36 polkuauton ja pyörän sekä jopa pienoismallin Lifti-bussista ansiosta ajoneuvoja riittää kaikille.

Älkääkä unohtako viereistä 1000 neliömetrin kokoista pumprack-rataa, joka kutsuu jännittävään ajoon skeittilaudoilla, potkulaudoilla tai BMX-pyörillä!

Älä missaa tilaisuutta kokea Vaasa aivan uudella ja leikkisällä tavalla! Tervetuloa Onkilahden liikennepuistoon toukokuun toisena päivänä!

ILMASTONMUUTOS

Copernicus: Maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu ikinä – ilmastokriisi syvenee

PALAVA PLANEETTA: Euroopan lämpimin maaliskuu historiassa Copernicus Climate Change Service (C3S) vahvistaa pelkojen aiheeksi tulleen asian: maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu koskaan, rikkoen edelliset ennätykset ja syventen huolta ilmastokriisin kiihtymisestä.

Globaalisti maaliskuu 2025 oli toiseksi lämpimin maaliskuu, keskimääräisellä pintalämpötilalla 14,06°C - 0,65°C korkeampi kuin 1991-2020 keskiarvo ja huolestuttavat 1,60°C esiteollista aikaa korkeampi. Vaikka kuukausi oli 0,08°C viileämpi kuin ennätyslämmin maaliskuu 2024, se oli silti hieman lämpimämpi (+0,02°C) kuin kolmanneksi lämpimin maaliskuu (2016).

Mutta järkyttävän havainto? Tämä oli 20. kuukausi viimeisen 21 kuukauden aikana, jolloin globaali lämpötila oli 1,5°C esiteolliseen aikaan verrattuna - kriittinen kynnyсарvo, joka voi laukaista peruuttamattomia ilmastokipinöitä.

Euroopan kohtalona helle: Manner kuumenee

Euroopassa maaliskuu 2025 oli ennennäkemätön. Mannerosan keskilämpötila oli 6,03°C, shokeeraavat 2,41°C normaalia korkeampi. Kovimmin lämpötilan nousu koetteli Itä-Eurooppaa ja lounaista Venäjää,

missä lämpötilat nousivat tavallista paljon korkeammiksi.

Samantha Burgess, ECMWF:n strategisen ilmastotyön johtaja, totesi: ”Maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu ikinä, korostaen jälleen kuinka lämpötilat jatkavat ennätysten rikkomista. Se oli myös kuukausi äärimmäisten sademäärien ristiriitojen aikaa - jotkin alueet kärsivät kuivimmasta maaliskuusta, kun taas toiset kokivat merkäimän vähintään 47 vuoteen.”

Tämä ilmaston heilahtelu äärimmäisen kuivuuden ja tulvien välillä on muodostumassa uudeksi normaaliksi, horjuttaen maataloutta, ekosysteemejä ja yhteiskuntia.

Arktinen kriisi: Merijään peittävyys ennätyksellisen alhainen Kun Euroopa paahtoi, Arktis kärsi uuden kolauksen. Talvimerijään laajuus oli ennätyksellisen pieni, jatkaen vuosikymmeniä kestänyttä laskutrendiä. Heijastavan jään väheneminen kiihdyttää ilmaston lämpenemistä, koska tumma merivesi imee itseensä enemmän lämpöä - vaarallinen noidankehä.

Tutkijat varoittavat, että ilman kiireellisiä toimia Arktis voi olla jäätön kesäisin jo vuosikymmenen kuluessa, mikä uhkaa globaaleja sääilmiöitä, merenpinnan nousua ja

biodiversiteettiä.

Miksi tämä on tärkeää? Elämme ilmastohätätilassa 1,5°C ei ole tavoite - se on raja, jonka olemme jo ylittäneet

Pariisin ilmastositomuksen tavoite oli pitää lämpeneminen alle 1,5°C, mutta olemme jo vaarallisella alueella.

20 viimeisestä 21 kuukaudesta ylitti tämän rajan, mikä tarkoittaa että olemme tuntemattomilla vesillä.

Ääri-ilmiöt ovat uusi normaali

Kuivuudet, tulvat, metsäpalot ja helleaaltotakaudet eivät ole enää poikkeuksia - ne ovat uusi perusta.

Euroopan metsäpalokausi alkaa aikaisemmin ja kestää pidempään, kun Välimeren alueella kamppaillaan vakavan vedenpuutteen kanssa.

Arktiksen romahdus vaikuttaa kaikkiin

Sulava jää häiritsee jet-virtaa, jottaen pitkittyneisiin helleaaltoihin ja äärimmäisiin kylmänpurkauksiin.

Nouseva merenpinta uhkaa rannikkokaupunkeja ympäri maailmaa Miamiasta Mumbaihin.

Toimintakehotus: Mitä on tehtävä?

Copernicus-raportti ei ole vain jälleen yksi ilmastovaroitus - se on hälytysmerkki.

□ Lopeta fossiilisten polttoaineiden tukiaiset - Hallitukset kaatavat edelleen miljardeja öljyyn ja kaasuun samalla kun uusiutuvan energian rahoitus jää odottamaan.

□ Nopeuta siirtymistä uusiutuvaan energiaan - Aurinko- ja tuulivoiman on korvattava kivihiihi ja kaasu vuosien, ei vuosikymmenten sisällä.

□ Tiukemmat ilmastopäätökset - Hiiliverot, metsien suojele ja sitovat päästörajoitukset ovat ehdottomia.

□ Valmistaudu väistämättömään - Vaikka päästöt loppuisivat tänään, jäljellä oleva lämpö takaa lisää ääri-ilmiöitä. Kaupunkien on sopeuduttava nyt.

Tämä vuosikymmen ratkaisee tulevaisuutemme

Emme riko vain ennätyksiä - tuhoamme planeettaamme. Jos maaliskuu 2025 on merkki tulevasta, 2020-luku tulee määrittämään välttämekö ilmastokatastrofin vai syöksymmekö peruuttamattomaan kaaokseen.

Puolittaisen toiminnan aika on ohi. Toiminnan aika on nyt.

HUUMEET

Ilokaasuepidemia: Nuorison uusi vaara - hermovaurioita ja halvaantumisia

"Living Made Easy": Satiirinen vedos vuodelta 1830, depicting Humphry Davy antaa annoksen naurukaasua naiselle. Wikimedia Commons.

HILJAINEN MUTTA KOHTALOKAS trendi on levinnyt juhliin, festareille ja jopa koulupihille. Typpioksiduuli, paremmin tunnettu nimellä "naurakaasu", on nuorison suosima päihde – ja lääkärit varoittavat: se voi vaurioittaa hermoja pysyvästi, aiheuttaa halvauksen tai jopa kuoleman.

Ongelma on Ruotsissa jo suuri, ja yleensä me kuljemme Ruotsin jalanjälkiä.

Mikä on ilokaasu?

Typpioksiduuli (N₂O) on väritön, makeanmakuinen kaasu, jota käytetään lääketieteessä kipujen lievitykseen ja anestesiassa. Kun sitä käytetään ammattilaisten valvonnassa, se on turvallinen. Mutta vapaa-ajan käyttö on muuttunut vaaralliseksi ilmiöksi.

Lääkkeestä viihdekäyttöön

Laillisesti typpioksiduuli on lääkeaine, jonka saa vain ammattilaiset hallussaan. Silti sitä on helppo löytää. Kaasua myydään pienenä metallipurkkeina ("whippit"), jotka on tarkoitettu kermavaahdon tekemiseen. Nyt

näitä purkkeja myydään avoimesti netissä ja kaupoissa, usein ilman ikärajoja.

Huolestuttava käytön kasvu

Euroopan huumeseurantakeskuksen (EMCDDA) mukaan typpioksiduulista on tullut yksi nuorison suosituimmista päiheteistä Euroopassa. Esimerkiksi Britanniassa sairaalaan joutumiset naurakaasun takia ovat kolminkertaistuneet viidessä vuodessa (NHS, 2024).

Lyhyt hurmio – pitkät kärsimykset

Kun kaasu hengitetään, se aiheuttaa nopean euforian, huimauksen ja kikattelukohtaukset. Vaikutus kestää vain 20–30 sekuntia, joten käyttäjät jatkavat usein purkkien ahmintaa. Mutta seuraukset ovat synkät.

Pysyvät hermovauriot ja halvaus

Vaikka monet pitävät naurakaasua "harmittomana", lääkärit näkevät yhä enemmän vakavia hermovaurioita. Kaasu tuhoaa B12-vitamiinia, joka on elintärkeä hermojen toiminnalle. Pit-

käaikainen käyttö johtaa mm.:

- Puutumiseen ja pistelyyn käsiä ja jalkoja (ensioireet)
- Rakonkatoon ja virtsanpidätyshäiriöihin (hermovaurioiden takia)
- Jalkahalvaukseen (selkäydinvaurion vuoksi)
- Psykooseihin ja muistiongelmiiin (ääritapauksissa)

Hollantilainen 19-vuotias joutui pyörätuoliin kuukausien naurakaasurallin jälkeen (Alankomaiden lääketieteellinen aikakauslehti, 2023). Toisessa tapauksessa nuori nainen menetti kyvyn kävellä vain puolen vuoden viikonloppukäytön jälkeen (BBC, 2024).

Lääkäriin varoitus: "Se on venäläinen ruletti hermojesi kanssa"

King's College Hospitalin neurologi, tohtori Lisa Carter, on hoitanut lukuisia naurakaasupotilaita. Hän varoittaa:

"Nuoret luulevat sen olevan harmitonta, koska sitä käytetään lääketieteessä. Mutta lääketyössä annokset ovat pieniä. Viihdekäyttö on kuin pelaisi ve-

näläistä rulettia hermojesi kanssa – vauriot ovat usein pysyviä."

Hengenvaara: Happivajaus

Naurakaasu vähentää hapen saantia aivoille, mikä voi johtaa äkilliseen kuolemaan. Saksassa 17-vuotias tyttö kuoli hengitettään kaasua ilmapallosta (Der Spiegel, 2023).

Toimenpiteet käytön rajoittamiseksi

Britannia kielsi naurakaasun viihdekäytön vuonna 2023, mutta mustan pörssin myynti jatkuu. Suomessa kaasun hallussapito ilman luvallista käytötarkoitusta on rikos.

Loppusanat: Onko 30 sekunnin nauru sen arvoista?

Lääkärit ovat selkeitä: Naurakaasu ei ole vitsi. Se, mikä alkaa "hauskana pönnänä", voi päättyä pyörätuoliin – tai pahempaan.

Jos käytät naurakaasua tai tunnet jonkun joka käyttää, LOPETA HETI. Seuraava purkki voi muuttaa elämäsi pysyvästi. Jos olet huolissasi itsestäsi tai jostakin läheisestä:

□ Päihdepuhelin 0800 900 45

LÄHTEET:

EMCDDA (2024) – Euroopan huume katsaus

NHS England (2024) – Sairaalastatistiikka

Alankomaiden lääketieteellinen aikakauslehti (2023) – Selkäydinvauriotapaus

BBC News (2024) – "Naurakaasukriisi"

Der Spiegel (2023) – Kuolemantapaus Saksassa

TAIDE

HELENE SCHJERFBECK

Helene Schjerfbeckin teokset saapuvat New Yorkin Met-museoon – ensimmäinen suomalaisnäyttely maailmankuulussa taidelinnassa

Ateneumin taidemuseo 2.4.2025

SUOMEN TAIDEHISTORIAN

kirjoitetaan uusi merkittävä luku, kun Helene Schjerfbeckin teokset nähdään New Yorkin Metropolitan Museum of Artissa (The Met) 5.12.2025–5.4.2026. Tämä on ensimmäinen kerta, kun suomalaisen taiteilijan näyttely avautuu yhdessä maailman arvostetuimmista taidemuseoista. Näyttely on Ateneumin ja Jane ja Aatos Erkon säätiön Klassikot maailmalle -hankkeen yhteistyön hedelmä.

Unelmien täyttymys suomalaiselle taiteelle

”Tämä on unelmien täyttymys sekä minulle että koko suomalaiselle taiteelle. The Met on vertaansa vailla oleva museo, ja on valtava kunnia, että juuri Helene Schjerfbeckin teokset saavat tilan sen seinillä”, kertoo Ateneumin museonjohtaja Anna-Maria von Bonsdorff.

Näyttely esittelee Schjerfbeckin (1862–1946) koko uran ajanjakson – varhaisista nuoruuden töistä syvällisiin omakuvuihin. Yli 60 teoksen joukossa nähdään muotokuvia, asetelmia ja maisemia, kuten klassikoita Toipilas (1888), Ompelijatar (1905) sekä useita omakuvia. Erityisenä nähtävyytenä on Pitsihuivi (1920), jonka The Met hankki kokoelmiinsa vuonna 2023 – se on ensimmäinen suomalaisen taiteilijan teos museon kokoelmissa.

Helene Schjerfbeck: Musta-taustainen omakuva (1915). Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo, kokoelma Hallonblad. Kuva: Kansallisgalleria / Yehia Eweis.

Kansainvälinen yhteistyö ja nykytaidekävelyt

Näyttely sijoittuu The Metin Robert Lehman -siipeen, ja sen kuraattorina toimii museon asiantuntija Dita Amory. Konsulttina on Anna-Maria von Bonsdorff. Näyttelyä säestää The Metin julkaisema kattava luettelo, jossa on myös von Bonsdorffin artikkeli.

Schjerfbeckin näyttelyn rinnalle nousee myös suomalaisen nykytaiteen katselmus: Remix the Archive -näyttely galleriassa touko-kesäkuussa 2025 esittelee generatiivista taidetta, joka on luotu

Kansallisgallerian avoimesta kokoelmadatasta. Näkyvillä on muun muassa Ilmo ja Aarni Kapasen palkittu teos Loom of Reality.

Suomalainen taide valloittaa maailman

Schjerfbeckin teokset ovat olleet menestys myös aiemmin kansainvälisesti: vuonna 2019 Lontoon Royal Academy of Arts -näyttely keräsi ylistystä, ja Japanin ja Saksan kiertueet 2014–2016 vahvistivat hänen asemaansa maailmantaiteilijana.

Klassikot maailmalle -hankkeen ansiosta myös muut suomalaiset mestarit saavat

kansainvälistä näkyvyyttä: Pekka Halosen näyttely avautuu Pariisin Petit Palais'ssa marraskuussa 2025, ja Akseli Gallen-Kallelan teoksia oli juuri nähtävillä Wienin Belvederessä.

Kuka oli Helene Schjerfbeck?

Schjerfbeck loi oman modernin tyylin, karsien maalauksistaan kaiken tarpeettoman. Hänen omakuvansa kertovat syvällisestä taiteilijamatkasta nuoruudesta vanhuuteen. Ateneumin kokoelma sisältää yli 200 hänen teostaan – maailman laajimman Schjerfbeck-kokoelman.

KIRJA

HISTORIAALLINEN KIRJALLISUUS

Karl August Tavaststjerna: Aatelismies Romantikko vaikeiden aikojen pyörremyrskyssä Waasan Päivälehti julkaisee *Kovina aikoina*

KARL AUGUST TAVASTSTJERNA, suomenruotsalaisen kirjallisuuden kiistanalainen ja suuri tähti, syntyi vuonna 1860 aatelissukuun Mikkelissä. Jo lapsuudessa hän koki yläluokkaisen elämän varjot, kun hänen äitinsä kuoli lavantautiin hoitaessaan kerjäläisiä nälänhädän aikana. Tämä traaginen tapahtuma teki lähtemättömän vaikutuksen nuoreen Karl Augustiin, mikä heijastui myöhemmin hänen teoksiinsa.

Tie kouluun

Tavaststjernassa oli kivinen. Isänsä kuoleman jälkeen hän joutui eversti Constantin Ruinin holhoukseen, eivätkä opinnot Helsingin ammattikorkeakoulussa juurikaan innoittaneet. Hän kaipasi paluuta Pariisiin taidekentälle, mutta palasi lopulta pettyneenä Suomeen. Tämän jälkeen hänen kirjallinen uransa alkoi kuitenkin kukoistaa.

Tavaststjerna oli kiistanalainen hahmo, ”isänmaan isänmaanystävä”, joka vihasi Suomen älyllistä ilmapiiriä ja kielitaisteluja. Hän jänosi kansainvälistä tunnustusta ja liikkui Pariisin taiteilijapiireissä, mutta samalla hän kuvasi teoksissaan suomalaisen yhteiskunnan ristiriitoja ja epäoikeudenmukaisuuksia. Romaani *Hårda tider* (1891) on brutaali kuvaus 1860-luvun nälänhädävuosista, joissa jalo romantiikka törmää synkkään todellisuuteen.

Tavaststjernan kynä oli terävä ja satiirinen. Hän ei kaihtanut kuvata yhteiskunnan pimeää puolta, ja hänen työnsä herätti aikanaan paljon keskustelua. Hän oli realisti, joka ei kaunistellut todellisuutta, mutta samalla hänellä oli kauneutta ja

harmoniaa kaipaavan romantikon sielu.

Tavaststjernan kirja *Hårda tider* ja suomennos *Kovina aikoina* julkaistaan jat- kossa *Waasa Päivälehden* verkkosivuilla.

Hänen elämänsä päättyi traagisesti Porissa vuonna 1898, vain 37-vuotiaana. Tarinan mukaan hänelle annettiin lääkkeen sijaan tappava annos lampuöljyä, muiden lähteiden mukaan se oli sairaanhoitajan virhe. Tämä näennäisesti absurdi kuolema on hänen ristiriitaisen elämänsä loppu.

Tavaststjernan perintö elää suomenruotsalaisessa kirjallisuudessa. Hänen teoksensa ovat ajattomia kuvauksia ihmisen roolista vaikeina aikoina, ja hänen satiirinen kynänsä raapaisee edelleen yhteiskunnan pintaa. Hän oli jalo romantikko, joka uskalsi katsoa todellisuutta silmiin ja kuvailla sen raakuutta.

Hänen kirjansa *Kovina aikoina* on virstanpylväs suomalaisessa kirjallisuudessa, joka kuvaa nälkävuosien kurjuutta ja epätoivoa. Tavaststjerna ei säästää lukijaa, vaan näyttää nälän, sairauden ja kuoleman kauheat kasvot. Hän kuvailee myös ihmisten epätoivoisia yrityksiä selviytyä ja jopa käyttää toisiaan hyväkseen. Kirja on karu kuvaus ajasta, jolloin Suomi oli

Karl August Tavaststjerna
(1860-1898) Wikimedia Commons
köyhä ja nälkäinen maa.

Tavaststjernan huumori oli mustaa ja sarkastista. Hän pilkkasi aateliston tekopyhyyttä ja porvariston ahneutta. Hän ei säästellyt sanojaan, ja hänen teoksensa ovat täynnä teräviä havaintoja ja osuvia vertailuja.

Hän oli kirjailija, joka uskalsi nauraa vakavillekin asioille.

Tavaststjerna oli myös erittäin lahjakas. Hän kirjoitti runoja, näytelmiä ja romaaneja, ja hän oli myös taitava toimittaja. Hän perusti oman sanomalehden, mutta se ei menestynyt taloudellisesti. Hän oli visionääri, joka halusi muuttaa maailmaa, mutta hänellä oli myös realistinen käsitys sen raakuudesta.

Karl August Tavaststjerna oli kiistanalainen ja kiehtova hahmo, joka jätti lähtemättömän jäljen suomenruotsalaiseen kirjallisuuteen. Hänen teoksensa ovat edelleen ajankohtaisia, ja niitä luetaan ja tutkitaan edelleen.

Hän oli jalo romantikko, joka uskalsi katsoa todellisuutta silmiin ja kuvailla sen raakuutta.

NÄYTTELY

AMOS REX

Anna Estarriolan teokset vievät katsojan mukaan monitulkintaisen todellisuuden labrynttiin – Amos Rexin uusi näyttely haastaa aistit ja ajattelun

MITÄ TAPAHTUU, kun todellisuus ei olekaan sitä, miltä se ensi silmäyksellä näyttää? Entä jos kaikki ympärillämme oleva – esineet, äänet, tilat – onkin lavastettua, muokattua ja tarkoituksella aseteltua? Katalonialaissyntyisen, Helsingissä asuvan mediataiteilija Anna Estarriolan uusi näyttely *Staged Circumstances and Piles of Things* Amos Rexissä kutsuu katsojan purkamaan todellisuuden kerroksia ja astumaan mukaan monimutkai-

seen, aistilliseen seikkailuun.

Näyttely, joka avattiin yleisölle 2. huhtikuuta, on Estarriolan laajin yksityisnäyttely tähän mennessä. Se levittäytyy Amos Rexin maanalaisiin saleihin kuin elävä labryntti, jossa jokainen teos on oma maailmansa – toisinaan hämmästyttävän konkreettinen, toisinaan häilyvän abstrakti.

Lavastettuja tiloja ja muuttuvia

merkityksiä

Estarriolan teoksissa yhdistyvät veistokset, liikkuva kuva, ääni ja elektroniikka, luoden dynaamisia installaatioita, jotka reagoivat katsojan läsnäoloon. Näyttelyn nimi (*Lavastettuja olosuhteita ja kasoittain asioita*) viittaa sekä teosten fyysiseen rakenteeseen että niiden filosofiseen lähtökohtaan: miten meidän ympärillämme olevat asiat saavat merkityksensä? Voimmeko luottaa silmiimme ja muihin aistihimme?

”Estarriolan teokset eivät vain kerro tarinoita – ne aktivoivat katsojaa osallistujaksi. Hänen installaationsa ovat kuin pieniä teatteriesityksiä, joissa jokainen voi löytää oman roolinsa,” kertoo näyttelyn kuraattori Katariina Timonen.

Tieteen ja taiteen risteyskohtia

Estarriolan taiteessa on nähtävissä vahva vaikutus luonnontieteistä, erityisesti kvanttifysiikasta ja neurotieteestä. Hänen teoksissaan tutkitaan, miten aivot käsittelevät informaatiota ja miten me rakennamme ympärillemme järjestystä kaoottisesta maailmasta.

”Haluan, että katsojat kyseenalaistavat sen, mitä he näkevät. Onko se, mitä näen, todella olemassa? Vai onko se vain konstruktio, jonka olen sisäistänyt?” Estarriola pohtii.

Hänen töitään on esitelty kansainvälisesti, ja niitä kuuluu muun muassa Kansallislageriaan ja Saastamoisen säätiön kokoelmiin. Vuonna 2015 hän sai merkittävän AVEK-palkinnon, ja hänet on myönnetty myös valtion viisivuotinen taiteilija-apuraha.

Kokeile, kosketa, kumoa odotukset Amos Rexin näyttely ei ole perinteinen taidekokonaisuus, jossa katsoja kulkee hiljaa teosten ohi. Tässä labryntissä jokainen liike, katse tai kosketus voi muuttaa kokemusta. Estarriolan teokset saavat aivot työskentelemään – ne hämmentävät, rikkovat odotuksia ja jättävät katsojan miettimään, mikä on todellista ja mikä lavastettua.

Staged Circumstances and Piles of Things on nähtävillä Amos Rexissä 2. huhtikuuta – 1. syyskuuta 2025. Samassa tilassa esitellään myös Enni-Kukka Tuomelan *Expanding Empathies* -näyttely, joka tarjoaa mielenkiintoisen vastapainon Estarriolan teoksille.

Kuvat: Anna Estarriola, *System-Amos Rex-Aukusti Heinonen*

AnnaEstarriola_03_Amos Rex_StellaOjala

AVARUUS

Amazon Kuiper – Satelliitti-internet mullistaa maailman

Project Kuiperin ensimmäinen satelliittilaukaisu on ratkaiseva hetki avaruuden laajakaistamarkkinoiden valtapelissä

9 huhtikuuta Cape Canaveralista Floridasta on määrä laukaista Atlas V -kantoraketti, jonka kyydissä on 27 satelliittia. Se saattaa kuulostaa rutiinilta avaruusteollisuudessa – mutta tällä kertaa kyse ei ole mistä tahansa laukaisusta. Kyseessä on Amazonin Project Kuiperin lähtölaukaus, yksi historian kunnianhimoisimmista hankkeista, jonka tavoitteena on muuttaa koko ihmiskunnan tapa kytkeytyä internetiin.

Tämän projektin takana on verkkokauppajätti Amazon, joka on tunnettu kirjoista, kodinkoneista – ja nyt myös avaruuden kautta toimitettavasta internetistä.

□ **Internet koko maailmalle**
Maailmassa on yhä lähes neljä miljardia ihmistä ilman vakaata internetyhteyttä. Amazon haluaa muuttaa tämän. Project Kuiperin tavoitteena on sijoittaa matalalle Maan kiertoradalle (LEO) yhteensä 3 236 satelliittia, jotka tarjoavat nopeaa ja vakaata laajakaistayhteyttä alueille, joille kaapelien ja mastojen rakentaminen on kallista tai mahdotonta.

Kyse on Yhdysvaltojen maaseudusta, Andien kouluista, Saharan laitamien sairaaloista – ja jopa Atlantilla seilaavista laivoista.

“Tässä ei ole kyse vain teknologiasta. Kyse on tiedon tasa-arvosta,” sanoi Kuiper-hankkeen johtaja Rajeev Badyal aiemmassa haastattelussa. “Rakennamme siltää digitaalisen kuilun yli.”

□ □ **Tiukka aikataulu**
Laukaisu tapahtuu yli vuoden alkuperäisestä aikataulusta myöhässä. Nyt aika käy vähiin. Yhdysvaltain televiranomaisen FCC:n vaatusten mukaan Amazonin on saatava vähintään puolet satelliiteistaan kiertoradalle ennen heinäkuuta 2026 – muuten lupa voi raueta. Tämä tarkoittaa, että Amazonin on kasvatettava laukaisutahiaan nopeasti.

Vuonna 2023 Amazon laukaisi kaksi testisatelliittia – KuiperSat-1 ja KuiperSat-2 – joiden tulokset olivat lupaavia. Nyt yhtiö siirtyy seuraavaan vaiheeseen: massatuotantoon ja toistuviin laukaisuihin vuosina 2024–2025.

□ □ **Näin Kuiper toimii**
Kuiper-satelliitit kiertävät Maata noin 590–630 kilometrin korkeudessa. Ne hyödyntävät Ka-taajuusalueella tiedonsiirtoon sekä laser teknologiaa satelliittien väliseen viestintään, mikä vähentää

maanpäällisten tukiasemien tarvetta ja nopeuttaa tiedonsiirtoa.

Amazon kehittää myös asiakaspäätelaitteita – pieniä antennoja, jotka ovat pizzalaatikon kokoisia ja maksavat alle 400 dollaria. Strategia on selvä: edullinen laitteisto tekee yhteydestä saavutettavan kotitalouksille ja pienyrityksille ympäri maailmaa.

□ **Kilpailu kiertoradalla**
Amazon ei ole ensimmäinen. Elon Muskin SpaceX:n Starlink-palvelulla on jo yli 5 000 aktiivista satelliittia ja miljoonia käyttäjiä maailmanlaajuisesti. Myös britti-intialainen OneWeb ja kiinalainen GuoWang rakentavat omia satelliittiverkostojaan. Avaruudesta on tulossa uusi suur yritysten taistelukenttä.

Miten Kuiper eroaa kilpailijoistaan?
Rahoitus: Amazonin taustalla on Jeff Bezos – maailman kolmanneksi rikkain ihminen – ja yhtiöllä on resurssit rakentaa infrastruktuuria massiivisella skaalalla.

AWS: Amazon Web Services on jo maailman suurin pilvipalvelualusta. Yhteys Kuiperin ja AWS:n välillä voi tarjota yrityksille syrjäseuduilla suoran pääsyn pilvipalveluihin, datavarastoihin ja tekoälyratkaisuihin ilman kaivettuja kuitukaapeleita.

Ekosysteemi: Parempi yhteys tarkoittaa, että yhä useammat ihmiset voivat käyttää Amazonin palveluja, kuten verkkokauppaa, Prime Video -suoratoistoa ja Alexa-avustajaa. Tämä ei siis ole vain teknologiaprojekti – vaan myös liiketoimintastrategia, jonka potentiaali on valtava.

□ **Eettisiä ja ympäristöllisiä kysymyksiä**
Hankkeeseen liittyy kuitenkin myös huolia. Kritiikkiä on esitetty lisääntyvästä “avaruusromusta” – vanhoista satelliiteista, jotka voivat törmätä muihin laitteisiin. Amazon lupaa ohjata käytöstä poistettavat satelliitit pois kiertoradalta ja polttaa ne ilmakehässä, mutta globaali ratkaisu ongelmaan puuttuu yhä.

Lisäksi keskustelua herättää kysymys siitä, pitäisikö maailmanlaajuisen internetyhteyden olla yksityisten yritysten käsissä. Pitäisikö yhteys olla julkinen perusoikeus eikä markkinaehtoinen palvelu?

□ **Seuraava askel: laukaisu 9. huhtikuuta**

Kun raketti nousee taivaalle Cape Canaveralista 9. huhtikuuta, katseet eivät kohdistu pelkästään avaruuteen – vaan koko digitaalisen maailman tulevaisuuteen. Project Kuiper on teknologinen jättiläisyritys, mutta myös symboli uudesta aikakaudesta, jossa avaruudesta on tullut markkinapaikka, ei enää vain tiedelaboratorio.

PAKINA

Maalattia vai betoni – odottamaton terveysongelma?

Olemme jo pitkään nähneet betonilattiat merkinä nykyaikaisuudesta ja hygieniasta. Mutta entä jos vanha totuus siitä, että maalattiat ovat epäterveellisiä, ei olekaan totta?

Bangladeshissa meneillään oleva tutkimus haastaa nyt ennakkoluulomme lattian roolista terveydellemme.

Tutkimuksen virallinen nimi on «Sementtilattiat ja lasten terveys (CRADLE): satunnaistettu tutkimus Bangladeshin maaseudulla» ja se löytyy verkosta. Tutkimusta johtaa yhdysvaltalaisen Stanfordin yliopiston tutkija Jade Benjamin-Chung.

Bangladeshin tutkijat vertaavat nyt, saavatko maalattiaisten talojen pienet lapset enemmän suolistoinfektioita kuin betonilattiallisten talojen lapset. Tutkimuksen tuloksilla voi olla merkittäviä seurauksia paitsi kehityksmaille myös omalle kotiympäristöllemme.

Entä jos käy ilmi, että maalattioilla ja niiden luonnollisilla materiaaleilla voi todella olla positiivinen vaikutus terveytemme? Ehkä maaperän lattiat voivat edistää tasapainoisempaa mikrobiomia, toisin sanoen

miljardeja bakteereja, jotka elävät meissä ja meissä. Yhä useammat tutkimukset osoittavat, että suolistofloorallamme on ratkaiseva rooli terveydellemme.

Jos Bangladeshissa tehty tutkimus osoittaa, että

maaperän lattiat voivat olla terveellisempiä, mitä se tarkoittaa meille täällä Pohjoismaissa? Pitäisikö meidän alkaa repiä betonilattioitamme ja korvata ne likaisilla lattioilla? Ehkä ei täysin, mutta se voi pakkota meidät miettimään

uudelleen kotimme ja suhteemme luontoon.

Ehkä voimme inspiroitua muista kulttuureista, joissa likalattiat ovat luonnollinen osa elämää. Ehkä voimme löytää tapoja yhdistää modernit mukavuudet luonnollisempiin materiaaleihin.

On tärkeää muistaa, että yksittäinen tutkimus ei tarjoa koko totuutta. Mutta se voi sytyttää uusia ajatuksia ja keskusteluja. Ehkä on aika kyseenalaistaa joitakin juurtuneita käsityksiämme siitä, mikä on hygieenistä ja terveellistä.

Joten odottaessamme Bangladeshin tuloksia voimme pohtia seuraavia kysymyksiä:

Mitä etuja ja haittoja näemme maalattioissa ja betonilattioissa?

Miten voimme luoda koteja, jotka ovat sekä terveellisiä että mukavia?

Miten voimme tasapainottaa nykyaikaisuuden tarpeemme ja yhteyden luontoon?

Riippumatta tutkimuksen tuloksista, se voi edistää tärkeää keskustelua elinympäristöstämme ja terveydestämme. Ehkä on aika katsoa kotejamme uusin silmin ja löytää uusia tapoja elää kestävämmiin ja terveellisempiin.

RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE

President and First Lady Attend Events Marking the Third Anniversary of Bucha's Liberation from Russian Invaders

License: Creative Commons Attribution-NonCommercial-No-Derivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

**Podcast in English:
Russian disinformation**
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä uraauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevät 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

LOL: Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Äänekäs nauru (Tämä saattaa olla jo klassikko monille!)

BRB: Be Right Back (Täydellinen nopeaan wc-taukoon keskustelun aikana)

OMG: Oh My God (Ilmaisee yllättyneisyyttä tai voimakkaita tunteita)

IMHO: In My Humble Opinion, Nöyrän mielipiteeni mukaan (tapa aloittaa mielipiteesi kohteliaasti)

** ASAP: ** Mahdollisimman pian (Tulen sytyttämään jonkun alle... kiva)

FYI: For Your Information, Tiedoksi (heads-up jollekin)

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)

Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)

PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto

JPG: Joint Photographic Experts Group (suosittu kuvatiedostomuoto)

GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)

TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)

WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)

HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)

GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)

Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)

DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)

VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)

TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saadaksesi lisätietoja)

TBD: Ole luja (selvitä minulle edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntai-aamuisin, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulle!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisena pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

HUHTIKUUN HOROSKOOPPI

Huhtikuun horoskooppi – tähdet höpisevät (ja vähän asiaakin)

☐ Oinas (21.3.–19.4.) Olet täynnä energiaa ja aloitteellisuutta, mutta älä haasta riitaa kahvikoneen kanssa – se voittaa aina.

☐ Härkä (20.4.–20.5.) Kärsivällisyyttäsi koetellaan huhtikuussa. Ehkä on aika hyväksyä, että kaupan jonot eivät katoa huo-kailemalla?

☐ Kaksoset (21.5.–20.6.) Sinulla on tuhat ideaa ja nolla aikaa toteuttaa ne. Kokeile saada edes yksi asia valmiiksi ennen seuraavaan siirtymistä – tai nauti kaaoksesta!

☐ Rapu (21.6.–22.7.) Huhtikuu voi olla tunteikasta aikaa, mutta muista: sinulta ei odoteta maailman pelastamista... vain omien asioidesi hoitamista.

☐ Leijona (23.7.–22.8.) Rakastat olla huomion keskipisteenä, mutta ehkä voisit antaa jonkun muun kertoa vitsin kahvitauolla – ihan vain kerran.

☐ Neitsyt (23.8.–22.9.) Sinulla on suunnitelma, varasuunnitelma ja suunnitelma varasuunnitelman pettämisen varalle. Hengitä – pahin, mitä voi tapahtua, on... no, ei juuri mitään.

☐ Vaaka (23.9.–22.10.) Päätöksenteko takkuu. Jos harkitset ruokavalintaa yli tunnin, ota se merkinä siitä, että kannattaisi tehdä ruokaa itse. Tai olla tekemättä.

☐ Skorpioni (23.10.–21.11.) Vetovoimasi on hui-pussaan. Käytä sitä viisaasti – tai päädyt jälleen kerran juhliin, joista et osaa lähteä ajoissa.

☐ Jousimies (22.11.–

21.12.) Seikkailumielesi on korkealla, mutta ehkä aloitat pienestä? Vaikkapa kävelemällä eri reittiä töihin ennen kuin varaat yksisuuntaisen lipun Mongoliaan.

☐ Kauris (22.12.–19.1.) Kova työsi alkaa kantaa hedelmää! Pian voit palkita itsesi jollain suurella – vaikka kalliilla kahvilla ilman syyllisyyttä.

☐ Vesimies (20.1.–18.2.) Ideasi ovat loistavia, mutta kaikki eivät ole vielä valmiita niille. Odota vielä hetki ennen kuin ehdotat, että kaikki palaverit korvataan meemeillä.

☐ Kalat (19.2.–20.3.) Haaveilet enemmän kuin koskaan. Se on söpöä – kunhan muistat jäädä bussista oikealla pysäkillä.

☐ Tähdet kuiskivat – mutta sinähän teet mitä haluat! ☐

HUUMORI SATA VUOT- TA SITTEN

UKKONEN

Herrasmies: Viime yönä oli kauhea ukkosmyrsky... Vaimo: Voi luoja, miksi et herättänyt minua? Tiedät, etten saa unta, kun ukkostaa!

LYHYT MEKKO

Uusi näkökulma. Herra ja rouva Mattson odottavat vieraita päivälliselle ja herra Mattson tutkii kriittisesti vaimonsa pukua. Eikö se ole vähän rohkea? hän projektoi. Hieman liian lyhyt ja vähän liian matala? Haluan kertoa sinulle jotain, rouva Mattson sanoo. He ovat tulleet tapaamaan minua. He haluavat nähdä minut, eivätkö mekkoa?

OMATUNTO

Täti: Omatuntosi kertoo sinulle aina, kun et tee oikein.

Lillan: Kenestä se puhuu?

Täti: Sinulle.

Lillan: Se oli silloin liian hyvin! Ajattelin, että se juoruaisi sinulle tai äidille..

EI MAKUA

Lisa vieraalle: Pidätkö tästä kakusta, rouva Linusson? Kyllä, se maistuu erittäin hyvältä. Niin hauska! Äiti sanoi, että sinulla ei ole makua.

EPÄILYTETTY

Rouva A.: Menetkö jo kotiin?

rouva B.: Kyllä, kirjoitin miehelleni ja pyysin lisää rahaa, ja hän lähetti sen ilman meteliä, joten minun täytyy mennä kotiin ja selvittää, mitä hän tekee.

PUOLIKUUMA KYLPY

- Tällä kertaa laskulle ei voi kirjoittaa penniäkään kuumasta kylvystä.. Vesi oli vain haaleaa. Emäntä: Kuuma kylpy maksaa kruunun ja kylmä viisikymmentä öreä. Se on yksi ja viisikymmentä lämpimäksi.

VOIKO HÄN KANNATA HÄNTÄ

Hän: Kultaseni, lupaan kantaa sinua sylissäni.

Tyttöystävä: Sylje nyrkkiin ja yritä!

VARO MATOJA

Hyvää tarkoittava herrasmies pienelle pojalle, joka syö omenaa:

— Varo matoja, poika!

Nuori mies: Jos syön omenan, katsokoon madot itse!

Viikon astronominen kuva:

NASA Unveils Celestial Fireworks as Official Hubble 25th Anniversary Image.jpg

The star cluster Westerlund 2 in the Milky Way galaxy, with an estimated age of about one or two million years. It contains some of the hottest, brightest, and most massive stars known. The cluster resides inside a stellar breeding ground known as Gum 29, located 20,000 light-years away in the constellation Carina.

NASA, ESA, the Hubble Heritage Team (STScI/AURA), A. Nota (ESA/STScI), and the Westerlund 2 Science Team

Public domain

Ensi viikolla:

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa. waasanpaivalehti@gmail.com jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Ota yhteyttä:

waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com